

Yhdessä kohti elämää – lähetystyö ja evankeliointi muuttuvassa maailmassa

Yhdessä kohti elämää – Lähetystyö ja evankeliointi muuttuvassa maailmassa (Together Towards Life – Mission and Evangelism in Changing Landscapes) on Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) virallinen lähetysasiakirja¹, joka hyväksyttiin KMN:n keskuskomitean kokouksessa syyskuussa 2012 ja esitettiin jäsenkirjoille vuonna 2013 10. yleiskokouksessa Busanissa, Etelä-Koreassa. *Yhdessä kohti elämää* on KMN:n toinen virallinen lähetysdokumentti, joka täydentää vuonna 1982 hyväksyttyä asiakirjaa *Lähetys ja evankeliointi: Ekumeeninen vahvistus*.

Asiakirjan syntyprosessi

Yhdessä kohti elämää -asiakirja valmisteltiin KMN:n Lähetystyön ja evankelioinnin komission (CWME) toimesta. Komission puheenjohtaja on syyrialaisortodoksisen kirkon metropoliitta Geevarghese Mor Coorilos, joka tekee seurakuntatyötä Keralan alueella, Niranamin hiippakunnassa, Intiassa. Hiippakunnan lähetystyön yhtenä painopisteenä on kirkon avaaminen hyljeksi-tylle ja kastittomalle dalit-kansalle.

Kirkkojen maailmanneuvoston piirissä tapahtunut työskentely uuden lähetystyön asiakirjan aikaansaamiseksi aloitettiin Porto Alegressa, Brasiliassa, vuonna 2006 pidetyn yleiskokouksen jälkeen. Tavoitteena oli synnyttää kokonaan uusia lähetysasiakirja, joka toisi laajasti esiin näkökulmia kirkon missiosta muuttuvassa maailmassa. Kirkkojen piirissä nähtiin tarve uudelle ekumeeniselle pohdinnalle, joka palvelisi kirkkoja ja laajentuisi yli KMN:n jäsenkirkkojen rajojen. Asiakirjan taustalla tiedostettiin olevan hedelmällinen jännite evankeliumin julistamisen ja kirkkojen profeettallisen roolin välillä. Kirkon lähetystyön ja evankelioinnin konteksti on muuttunut dramaattisesti viimeisten kolmen vuosikymmenen aikana.

Asiakirja synnytettiin hyvin laajan ekumeenisen prosessin kautta. Tavoitteena oli koota protestanttisen, evankelikaalisen, ortodoksisen ja roomalaiskatolisen lähetysteologian keskeisiä näkemyksiä. Asiakirjaa valmistelivat sadat ihmiset, jotka edustivat hyvin laajasti kirkkoja maailmassa. Yksi merkittävä vaihe oli, kun vuonna 2011 Manilassa, Filippiineillä kokoontui yli 200 eri kirkkojen edustajaa tuomaan kommenttinsa pohjatekstiin. Näiden perusteella muokattiin – lopulta hyvin erinäköinen – asiakirja.

Tarkoitus on, että uuden lähetysasiakirjan – ja sen sisältämän lähetysnäyn – jalkauttaminen ja kontekstualisoiminen tapahtuu kirkkoissa paikallisesti ja myös ekumeenisesti. Moni paikallinen ekumeeninen foorumi tai kirkko onkin muokannut asiakirjaa omannäköisekseen esimerkiksi luomalla sen oheen paikallista materiaalia.

Katsaus asiakirjan sisältöön

Yhdessä kohti elämää perustaa kirkon lähetysnäyn Kolmiyhteiseen Jumalaan, joka kutsuu meidät eläväksitekevään lähetystehtävään. Lähetystyö alkaa Jumalan Kolminaisuudesta, joka tekee meistä rakkauden yhteisön maailmassa. Elämä Pyhässä Hengessä on lähetystyön olemus ja ilosanoma Kristuksesta on hyvä sanoma kaikelle luodulle ja elämän jokaiselle osa-alueella.

Yhdessä kohti elämää jakaantuu neljään varsinaiseen lukuun, joiden nimet kuvaavat asiakirjan sisältöä:

- Lähetksen Henki: elämän henkäys
- Vapauden Henki: lähetys reuna-alueilta keskukseen
- Yhteisön Henki: liikkeellä oleva kirkko
- Helluntain Henki: ilosanoma kaikille.

Asiakirja päättyy osioon Elämän juhla: kymmenen teesiä lähetyksestä ja evankelioimisesta.

Kristillisen lähetystyön painolastina on ajatus siitä, että pelastavaa sanomaa on viety keskustasta reuna-alueille. Nykyään kristinuskon vanhan keskuksen ja reuna-alueiden suhde on muuttunut, koska suurin ja kasvavin osa kristityistä elää globaalissa etelässä ja idässä. Toinen nykykristillisyyden kuvaaja on vahva karismaattisten ja vapaiden kristillisten suuntausten kirjo, joka ei noudata perinteisen hierarkkista kirkkokäsitystä.

Lähetysasiakirja kuvaa kirkkoja ja lähetystyötä vahvassa muutoksessa. Lähetystyön suunta on kääntynyt reuna-alueilta vanhaan ytimeen, joka elää post-kristillisessä maailmassa. Moni ”lähetyskirkko” lähettää lähetystyöntekijöitä Eurooppaan ja muualle vanhoihin lähettäviin maihin. Kuitenkin taloudellinen valta on edelleen kristillisten kirkkojen vanhassa ytimessä, mikä aiheuttaa jännitteitä myös kirkkojen ekumeenisessa työssä.

Yhdessä kohti elämää korostaa myös globaalia monikulttuurisuutta ja moniuskontoisuutta kirkkojen toimintaympäristönä. Asiakirja kutsuu kirkkoja uudistumaan ja kasvamaan yhteisinä, jotka julistavat evankeliumia Kris-

tuksesta, joka on pelastuksen ilosanoma: ”Evankelioiminen on vakaata mutta nöyryä uskon ja vakaumuksen jakamista toisten ihmisten kanssa.”²

Asiakirja lähestyy evankeliointia lähetystyön muotona, jossa

Jeesuksen Kristuksen inkarnaatio, kärsimys ja ylösnousemus ovat yksiselitteisen peittelemättömästi esillä, eikä Jumalan pelastavalle armolle aseteta mitään rajoituksia. Sen tavoitteena on jakaa ilosanoma kaikille niille, jotka eivät ole vielä sitä kuulleet, ja kutsua heitä kokemaan elämä Kristuksessa.³

Evankeliointi on siis osa kirkon lähetystehtävää, johon kutsutaan kaikkia kirkkoja ja niiden jäseniä. Teksti korostaa, että evankeliointia toteutetaan eri tavoin eri kristillisissä perinteissä.

Kuitenkin voidaan yhdessä todeta, että Henki kutsuu meitä kaikkia sellaiseen ymmärrykseen evankelioinnista, joka perustuu paikallisseurakunnan elämään, jossa jumalanpalvelus (liturgia) kuuluu erottamattomasti yhteen todistuksen (martyria), palvelun (diakonia) ja keskinäisen yhteyden (koinonia) kanssa.⁴

Lähetysasiakirja on painotuksiltaan vahvasti trinitaarinen ja pneumatologinen, ja sellaisena ortodoksisille kirkkoille helposti omaksuttava ja läheinen. Asiakirjan vahva yhteiskunnallisen ja ekologisen mission painotus, taloudellisen oikeudenmukaisuuden vaatimus ja epämoraalisen talousjärjestelmän tuomitseminen voi toki yllättää joitakin ortodokseja, jotka elävät itseriitittöisyyden maailmassa. Nämä viestit kirkon solidaarisuudesta luomakuntaa kohtaan löytyvät kuitenkin myös ortodoksisen kirkon omasta ajankohtaisesta keskustelusta suuren synodin kokoontumisen alla. Kirkon lähetystehtävä on olla pelastusta julistava muutosvoima.

Lähetysasiakirjassa tuodaan myös voimallisesti esiin, että eri tavoin syrjäytetyt ihmiset, jotka elävät yhteiskunnan marginaalissa, ovat kirkon profetallisen lähetystyön ytimessä – ei kohteina vaan toimijoina. Lähetystyön keskeisiä käsitteitä ovatkin osallisuus, oikeudenmukaisuus, solidaarisuus ja pahuuden aktiivinen vastustaminen.

Yhdessä kohti elämää- asiakirjan lopputeesien⁵ mukaan

1. Jumalan lähetysten tarkoitus on yltäkyläinen elämä (Joh. 10:10), ja sen tulee olla lähetystyön kriteeri.
2. Lähetys alkaa Jumalan luomisteosta ja jatkuu uudessa luomisessa, joka tahtuu Pyhän Hengen eläväksi tekevässä voimassa.
3. Hengellisyys on lähetysten voiman lähde ja lähetys Pyhässä Hengessä luo muutosta.
4. Jumalan Hengen tehtävä on uudistaa koko luomakunta.

5. Globaalista etelästä ja idästä nousee tänä päivänä moniulotteisia ja moni-
muotoisia lähetyksiä.
6. Lähetyksen toimijoita ovat vallan ja voiman keskuksista syrjässä elävät
ihmiset. Heillä on profeettallinen tehtävä, joka julistaa kaikille kuuluvaa
yltäkyläistä elämää.
7. Jumalan armotalous perustuu kaikkiin kohdistuvan rakkauden ja
oikeudenmukaisuuden arvoihin, ja muutosta luova lähetyksellinen vastustaa
vapaaseen markkinatalouteen liittyvää epäjumalanpalvelusta.
8. Jeesuksen Kristuksen evankeliumi on ilosanoma kaikkina aikoina ja
kaikissa paikoissa. Sitä tulee julistaa rakkauden ja nöyryyden Hengessä.
9. Elämää vahvistava vuoropuhelu ja yhteistyö ovat olennainen osa
lähetyksellistä ja evankelioimista.
10. Jumala ohjaa ja vahvistaa kirkkoa lähetyksellistyvässä.

Pohdintaa ortodoksisten kirkkojen asenteesta lähetykselliseen

Ortodoksisten paikalliskirkkojen suhde lähetykselliseen on vaihteleva. Tämä
käy ilmi niin kotoisissa paikalliskirkossamme kuin muuallakin maailmassa.
Asennetta lähetykselliseen voisi kuvata kahden kentien karrikoidunkin esimer-
kin kautta.

Osa kirkoista korostaa missiologiassaan näkemystä siitä, että vain orto-
doksisisessa kirkossa on uskon täyteys ja ihmisen ainoa keino saada pelastuk-
sen mahdollisuus on ortodoksisen kirkon jäsenyys. Näin ollen jopa ekumeni-
an tavoite voi olla, että myös muut kristityt 'palaisivat' ortodoksisen kirkon
yhteyteen. Tällaisen kirkon lähetyksellinen näkökulma voi olla hyvinkin aktiivinen ja ihmi-
siä kutsutaan avoimesti ortodoksisen kirkon yhteyteen.

Toisaalta voi olla paradoksaalisesti myös niin, että nämä kirkot pitävät
lähetyksellisessä hyvin matalaa profiilia ja kirkon jäsenyyttä ei mainosteta. Kir-
kolla on usein vahva yhteys johonkin kansalliseen kulttuuriin, ja tämä piirre
tekee yhteisöstä eksklusiivisen. Tällöin mahdollinen lähetyksellinen keskittyy lä-
hinnä oman kirkon karanneisiin lapsiin (sisälähetyksellinen). Pelastus siis löytyy
vain ortodoksisisesta kirkosta, mutta siihen ei juuri kutsuta tai pääsy sen jäse-
nyyteen on tehty vaikeaksi.

On myös sellaisia ortodoksisia kirkkoja, joiden mielestä muut kirkot –
kristilliset yhteisöt, tunnustuskunnat – heijastelevat jollain määrittelemättö-
mällä tavalla yhden jakamattoman kirkon pyhyyttä. Eri kristillisten yhteisö-

jen jäsenet voivat löytää kirkon uskon ja perinteen täyteyden oman kirkkonsa kautta – kaikista ei tarvitse tulla ortodokseja. Tällaisen kirkon lähetysnäky on, että se ei saa tuhlata evankelointipyrkimyksiään muihin kristittyihin, vaan sen täytyy keskittyä niihin ihmisiin, jotka eivät ole kristittyjä.

Suomessa on suhteellisen vähän keskusteltu ortodoksisen kirkon lähetystyöstä, joka tapahtuu paikallisesti. Moni seurakunta ei edes näe tekevänsä lähetystyötä, kun taas toiset tiedostavat julistavan roolinsa omassa yhteisössä voimakkaastikin. Hyvin usein lähetystyö on osallistumista kristittyjen yhteiseen todistukseen esimerkiksi paikallisekumenian kautta. KMN:n lähetysasiakirjakaan ei ole noussut kuumaksi keskustelun aiheeksi, vaan sitä on käsitelty lähinnä asiantuntijaverkostoissa. Sama koskee toki muitakin eku-meenisiä asiakirjoja.

Jonkinlaista paikallista lähetysajattelun nousua kuvaa Suomen ortodoksisen kirkon kirkolliskokouksen marraskuussa 2015 hyväksymä uusi *Kirkon diakonia- ja lähetystyön kehittämissuunnitelma* vuosille 2016–2020⁶. Asiakirja pyrkii yleisellä tasolla kuvaamaan kirkon diakonia- ja lähetystyön raamia. Kehittämissuunnitelman mukaan ”kirkko on avoin yhteisö, joka tavoittelee ihmisiä yhteyteensä pelastavalla ilosanomallaan ylösnousseesta Kristuksesta”. Tämä muotoilu kuvaa aktiivista toimintaa, joka kutsuu ihmisiä yhteisön jäsenyyteen. Näin ollen kirkon ensisijaisena haasteena ei ole niinkään integroida erilaisia ja eri taustoista tulevia ihmisiä itseensä, vaan avautua inkluusiviseksi yhteisöksi, joka antaa tilaa kaikille ja on myös avoin kasvulle ja uudistumiselle.

Aino Nenola

Viitteet

- ¹ Asiakirja on luettavissa suomeksi osoitteessa <http://www.ekumenia.fi/data/liitteet/yhdessa-kohti-elamaa.pdf>.
- ² Johdanto, kohta 8.
- ³ Luku 4 Helluntain Henki, kohta 80.
- ⁴ Luku 4 Helluntain Henki, kohta 85.
- ⁵ Luku Elämän juhla, kohdat 101-111.
- ⁶ Asiakirja saatavilla osoitteesta https://www.ort.fi/virallisia_asiakirjoja/kirkon-diakonia-ja-laehetystyoen-kehittaemissuunnitelma-2016-2020